PSZÁF HÍRLEVÉL

2008. MÁJUS

FELÜGYELETI HÍREK

MÓDOSÍTOTT INTÉZKEDÉSI POLITIKA 2

A PSZÁF 2008. ÉVBEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZATA 2

KÖZLEMÉNY TANÁRKÉPZÉSI PÁLYÁZAT KIÍRÁSÁRÓL 3

PSZÁF-MNB EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS A PÉNZÜGYI KULTÚRA FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN 4

PIACI TÜKÖR

VÉLEMÉNYEZÉS ALATT A BENNFENTESSÉGRŐL SZÓLÓ FELÜGYELETI TANÁCSI AJÁNLÁS 5

A VEZETŐ BIZTOSÍTÁSMATEMATIKUSI TEVÉKENYSÉG ENGEDÉLYEZÉSÉRŐL 5

AMIT A JÁRADÉKOKRÓL TUDNI KELL 7

TŐKEPIACI ÖSSZEFOGLALÓ 13

FOGYASZTÓVÉDELEM

PÉNZÜGYI TEVÉKENYSÉGTŐL ELTILTOTT EDBUSY 15

JÁRADÉKSZOLGÁLTATÁSOK: DÖNTÉS ELŐTT AZ ÜGYFELEK 16

NAGYÍTÓ

CSÁBÍTÁSOK ÉS FÉLELMEK A KÖZVETÍTŐKKEL KAPCSOLATBAN - FELÜGYELETI SZEMMEL 18

NEMZETKÖZI KITEKINTŐ

IAIS KONFERENCIA BUDAPESTEN 2008 OKTÓBERÉBEN 21

JOGI IRÁNYTŰ

PÉNZPIACI ÁLLÁSFOGLALÁSOK 22

TŐKEPIACI ÁLLÁSFOGLALÁSOK 22

PÉNZTÁRI ÁLLÁSFOGLALÁSOK 22

BIZTOSÍTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSOK 22

FELÜGYELETI HÍREK

MÓDOSÍTOTT INTÉZKEDÉSI POLITIKA

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) – összhangban a törvényi, felügyelési követelmények változásával — átdolgozta intézkedési politikáját. A korábbi politikához képest az új intézkedési politika elvei nem csak a jogi aktusokra, hanem a felügyelet egyéb eljárásaira és cselekményeire is vonatkoznak.

A Felügyelet egyre szélesebb körben alkalmazza a kockázat alapú felügyelés módszertanát, ezért a jövőben hangsúlyozottabban veszi figyelembe a jogsértés piacra gyakorolt súlyát, ami természetesen arányos az intézmény piacon elfoglalt részesedésével, befolyásával.

A közelmúltban a Felügyelet és a Magyar Nemzeti Bank jelentései piaci zavarokról adtak számot. Tekintettel arra, hogy a Felügyelet feladata a pénzügyi piacok megbízható működésének biztosítása, indokolt egy szigorúbb és áttekinthetőbb intézkedési politika kiadása. Ez magában foglalja a Felügyelet valamennyi jogosítványát, különös tekintettel a 1996. évi CXII. a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló (Hpt.) és a 2007. évi CXXXVIII. a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatásokról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló (Bsztv.) törvények kapcsán felmerülő új hatáskörökre. Ezzel egyidejűleg a jogsértések kapcsán a Felügyelet a bírságolási gyakorlatát szigorítja.

A Felügyelet intézkedései során továbbra is szektor semlegesen, egységesen és általános módon kívánja érvényre juttatni szakmai álláspontját a jogszabályokban és a felügyeleti stratégiában deklarált célokat zavaró piaci magatartások esetén. Az intézkedések célja a piaci rend, biztonság, tisztességes verseny, ügyfélvédelem biztosítása, szükség esetén helyreállítása.

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének intézkedési politikája (2008. május 8.)

A PSZÁF 2008. ÉVBEN MEGHIRDETETT PÁLYÁZATA

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének törvényi kötelezettsége, hogy a felügyelt szervezetekre kirótt bírságokból, a Felügyeletet illető bevételeket a magyar pénzügyi piac fejlődését szolgáló célok megvalósítására fordítsa. A 2008. év folyamán hat témakörben lehet pályázati dokumentációt benyújtani, a beadás határideje: 2008. szeptember 15.

A pályázati célok megfogalmazása során a Felügyelet kiemelt szempontja, hogy a pályázati anyagoknak olyan új és jól hasznosítható módszereket, eljárásokat, javaslatokat kell tartalmazniuk, melyek elősegítik és támogatják: az ügyfelek fogyasztói tudatosságának és tájékoztatásának erősítését, a pénzügyi fogyasztói kultúra növelését, a pénzügyi szervezetek kockázatkezelési módszereinek elméleti, gyakorlati fejlesztését, illetve a felügyeleti módszerek (elméleti, gyakorlati) fejlődését.

Figyelembe véve a PSZÁF 2008. évi prioritásait a Felügyelet az alábbi tárgykörökben fogad be a fenti célok megvalósítását szolgáló pályázati anyagokat:

I. Likviditás
II. Kockázati transzferek, kockázatmérés
III. Belső irányítás
IV. Termékközvetítők a pénzügyi piacon
V. Információbiztonság a pénzügyi piacon
VI. Fogyasztói kultúra, ügyfélvédelem

Az egyes témák részletes leírását, az elvárásokat, a benyújtott javaslatok elbírálása során alkalmazott fő követelményeket a betétlap (témánként), az adatlap és a pályázati tájékoztató tartalmazza.

Figyelem!

A pályázatokat csak az adatlap és a megfelelő betétlap kitöltésével, a kért igazolásokkal együtt lehet benyújtani.

A pályázati dokumentáció benyújtási határideje: **2008. szeptember 15-e (hétfő)**
A pályázatok elbírálásnak határideje: 2008. október 31-e (péntek)
A borítékra kérjük ráírni: **Pénzügyi szervezetek fejlesztési pályázatai**
Cím: Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, 1013 Budapest, Krisztina krt. 39.
Levélcím: 1535 Budapest 114, Pf.: 777

További információk a *palyazat@pszaf.hu* e-mail címen kérhetők.

A felhívás az 1993. évi XCVI. törvény, az 1996. évi CXII. törvény, az 1997. évi XXX.törvény, az 1997. évi LXXXII. törvény, 1998. évi XXXIV. törvény, a 2001. évi CXX. törvény, a 2003. évi LX . törvény, a 2007. évi CLXXXI. törvény valamint a 67/2008. (III.29.) Kormányrendelet rendelkezései alapján kerül közzétételre.

A felügyelet munkatársai és közeli hozzátartozóik pályázatot nem nyújthatnak be.

A PSZÁF 2008. évben meghirdetett nyilvános pályázatának dokumentumai letölthetők innen

---

KÖZLEMÉNY TANÁRKÉPZÉSI PÁLYÁZAT KIÍRÁSÁRÓL

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) meghívásos pályázatot írt ki 50 millió Ft értékben felsőoktatási intézmények részére „Középiskolai tanárok pénzügyi ismereteinek bővítése c. akkreditált tanár-továbbképzési program megvalósítása" címmel. A többek között legalább kettőszázötven tanár továbbképzését is lehetővé tevő oktatási program forrásait a felügyeleti bírságbevételekből teremtik elő.

A PSZÁF és számos más intézmény, valamint civil szervezetek kezdeményezésére került be 2007-ben a Nemzeti Alaptantervbe (NAT) a pénzügyi ismeretek oktatásának lehetősége. A kezdeményező szervezetek a NAT módosítása utáni időszakban több fórumon a pedagógusokkal közösen vitatták meg azokat a lépéseket, amelyek révén a NAT-ban foglalt elvárások a gyakorlatban is megvalósulhatnak. Világossá vált: a pénzügyi ismeretek oktatásához nemcsak a megfelelő – például a PSZÁF honlapján rendelkezésre álló – tananyagok, hanem kellően felkészült pedagógusok is nélkülözhetetlenek. Uniós finanszírozással már számos részprogram elkészült a különböző egyetemeken. Ugyanakkor sokszor hiányosak a középiskolai tanárok általános pénzügyi ismeretei, ami megnehezíti bármilyen oktatási anyag továbbadását.

Ezek alapján a PSZÁF úgy döntött, hogy a felügyeleti bírságbevételek egy részét az e célt szolgáló pályázat megvalósítására fordítja. A PSZÁF-ot törvény kötelezi arra, hogy a felügyelt szervezetekre kirótt bírságokból az őt illető bevételeket a magyar pénzügyi piac fejlődését szolgáló célok megvalósítására fordítsa.

A pályázat megvalósulása ugrásszerű javulást, áttörést eredményezhet a középiskolai tanárok pénzügyi ismereteinek fejlesztésében. A pénzügyi ismeretek oktatásának egyik legjelentősebb akadálya ugyanis a megfelelő felkészültséggel rendelkező tanári kar hiánya. A pályázat révén olyan akkreditált tanár-továbbképzési program jönne létre, mely korszerű módszerekre épülve, a kötelező tanár-továbbképzés keretében tenné lehetővé az érdeklődő tanárok számára a gazdasági, pénzügyi ismeretek elsajátítását. A pályázati finanszírozás kiterjed mintegy kettőszázötven tanár továbbképzésének költségeire is.

Mivel a pályázat célja egy átfogó, országos program megvalósítása, a pályázatok beadására a PSZÁF három felsőoktatási intézményt, a Debreceni, Pécsi és Szegedi Egyetemet hívta meg, hogy közösen (konzorciumban) dolgozzák ki és valósítsák meg a pályázati célkitűzéseket. A pályázat további alakulásáról a PSZÁF a későbbiekben is ad majd tájékoztatást.

PSZÁF-MNB EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS A PÉNZÜGYI KULTÚRA FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete és a Magyar Nemzeti Bank együttműködési megállapodást kötött, melynek értelmében a Felek egyenrangú partneri együttműködéssel kívánják elősegíteni a lakosság pénzügyi kultúrájának és pénzügyi tudatosságának fejlesztését. E tevékenységükkel hozzájárulnak a pénzügyi közvetítés mélyüléséhez, a pénzügyi közvetítő rendszer kockázatainak mérsékléséhez és a piaci hatékonyság növeléséhez is.

A Felek közös szándéka, hogy az együttműködési megállapodás megkötésével megfelelő keretet biztosítsanak a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó közös programjaik kidolgozásához és megvalósításához, az e célra rendelkezésre álló erőforrásaik összehangolt és hatékony felhasználásához, valamint a feladatok ellátásához szükséges információk megosztásához.

Az együttműködés formái a következők:

a) Közös állandó munkacsoport létrehozása
b) Közös éves munkaterv és a kapcsolódó pénzügyi előirányzat kidolgozása
c) Együttműködés a pénzügyi kultúra helyzetével és további fejlesztésével kapcsolatos kutatásokban, felmérésekben
d) Rendszeres információcsere és konzultációk
e) Együttműködés a nemzetközi szervezetekkel történő kapcsolattartásban

Megállapodásban a felek definiálták a pénzügyi kultúra fogalmát. Ennek értelmében a pénzügyi kultúra a pénzügyi ismeretek és képességek olyan szintje, amelynek segítségével az egyének képesek a tudatos és körültekintő döntéseikhez szükséges alapvető pénzügyi információkat azonosítani, majd azok megszerzése után azokat értelmezni, és ez alapján döntést hozni, felmérve döntésük lehetséges jövőbeni pénzügyi, illetve egyéb következményeit.

Ennek értelmében a pénzügyi kultúra fejlesztése olyan folyamat, amelynek során az egyének:

- egyre inkább képesek lesznek megérteni a pénzügyi fogalmakat és termékeket;
- pénzügyi jártasságuk növekedésével egyre tudatosabban kezelik a pénzügyi kockázatokat, és képesek megfelelően hasznosítani a rendelkezésükre álló információkat;
- a döntéshozatalt megelőzően kellőképpen tájékozódnak, és tudják, hogy milyen lépéseket kell tenni pénzügyi helyzetük javítása érdekében;
- megismerik a panaszkezelés fórumait és a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket.

A Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete között létrejött együttműködési megállapodás teljes szövege a pénzügyi kultúra fejlesztésének elősegítéséért

PIACI TÜKÖR

VÉLEMÉNYEZÉS ALATT A BENNFENTESSÉGRŐL SZÓLÓ FELÜGYELETI TANÁCSI AJÁNLÁS

Az ajánlás célja, tájékoztatás nyújtása arra vonatkozóan, hogy a piaci szereplők milyen tényekre, körülményekre, információkra legyenek tekintettel az elvárt piaci magatartások megvalósítása érdekében.

Annak érdekében, hogy a tőkepiaci törvény bennfentes információra és a bennfentes információk késleltetésére vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelés körében iránymutatást adjon a piaci szereplők számára, a Felügyeleti Tanács ajánlást kíván a piac számára megfogalmazni, melynek tervezetét - az ajánlás végleges elfogadása előtt - általános szakmai konzultációra bocsájtotta.

Az ajánlás tervezetre vonatkozó észrevételeket 2008. május 30-ig kellett megküldeniük a szakmai véleményezésre felkért szervezeteknek.

A VEZETŐ BIZTOSÍTÁSMATEMATIKUSI TEVÉKENYSÉG ENGEDÉLYEZÉSÉRŐL

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: Felügyelet) a tevékenységének céljaival összhangban, jelen PSZÁF tájékoztatóval (a továbbiakban: Tájékoztató) a vezető biztosításmatematikusi (aktuáriusi) tevékenység engedélyezésével[1] kapcsolatosan kívánja mérlegelési szempontjait transzparenssé tenni a felügyelt intézmények számára.

A továbbiakban vezető aktuáriust említünk függetlenül attól, hogy biztosító, viszontbiztosító, magán- vagy önkéntes nyugdíjpénztár, illetve foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény vezető biztosításmatematikusáról (aktuáriusáról) van-e éppen szó, de az alábbiak természetesen minden itt említett intézményi körre kiterjednek.

Az engedélyezési eljárások folyamán (részben jogszabályi hézag miatt) nem mindig világosak azok a feltételek, melyekkel megfelelőképpen igazolni lehet a jelölt vezető aktuárius szakmai alkalmasságát. A vezető állású személyekkel kapcsolatos főbb értékelési elvek lefektetésre kerültek az Felügyeleti Tanács 4/2007. (X. 31.) számú ajánlásában (a pénzügyi szervezetek vezetőinek és tulajdonosainak alkalmassági és megbízhatósági értékeléséről, a továbbiakban: Ajánlás).

A Felügyelet az engedélyezési eljárás során az Ajánlás 39. és 45. pontjában is hivatkozott prudenciális mérlegelési jogköre kapcsán a kapott információk alapján hozza meg határozatát.

Mindezek alapján az Ajánlás kiadását követő engedélyezésekkor a Felügyelet a vezető aktuárius személyének engedélyezése során az alábbi – szakmai alkalmasságra vonatkozó – kritériumoknak való megfelelést mérlegeli.

I. Szakképzettség

Szakirányú felsőfokú végzettség (különösen):

Hagyományos 5 éves egyetemi tanulmányokat megkövetelő

[1] 2003. évi LX tv. – Bit (86. § (1))
1993. évi XCVI. tv. – Öpt (64. § (1))
1997. évi LXXXII. tv. – Mpt (47. § (1))
2007. évi CLIX tv. – Vbit (vb törvény) (44. §)
2007. évi CXVII tv. – Fnyt (foglalkoztatói nyugdíj tv.) (12. § (1))

- matematikus
- alkalmazott matematikus
- közgazdász
- fizikus
- mérnök
- matematika tanári
- programtervező matematikus diploma.

Mesterszakon megszerzett

- aktuárius
- pénzügyi modellező
- matematikus
- alkalmazott matematikus
- közgazdász diploma.

Megfelelő szakirányú felsőfokú végzettségnek tekinthető minden olyan képzés sikeres befejezése, amely tartalmában nem szűkebb a fent felsoroltaknál. Ez utóbbi képzés nem korlátozódik Magyarország területére (az egyetemi végzettséget azonban mindenképpen igazolni kell a 2001. évi. C. törvény (Elismerési tv.) rendelkezéseinek megfelelően). (Önkéntes- és magánnyugdíj pénztárak esetében szakirányú felsőfokú végzettségként a pénzügyi és számviteli főiskolai végzettség is elfogadható).

Szakmai képzettség:

Mindezeken túl, jogszabályi rendelkezés hiányában, a Felügyelet a vezető aktuárius engedélyezésekor megvizsgálja, hogy a jelölt az alábbiak valamelyikének eleget tesz:

- a Magyar Aktuárius Társaság minősített tagja;
- a Groupe Consultatif teljes jogú szervezetének minősített tagja;
- mesterszakon aktuárius diploma megszerzése;
- posztgraduális aktuárius diploma megszerzése;
- aktuáriusi szakirány, sáv, félsáv elvégzése akár belföldön, akár külföldön.

A fenti feltételek valamelyikének igazolását az engedélyezés során kell megtenni. A minősített tagságról szóló dokumentumot, igazolást az illetékes aktuárius szervezetnek kell kibocsátania.

A jelöltnek tisztában kell lennie továbbá az aktuáriusi tevékenységet érintő magyar jogszabályokkal.

A már engedélyezett, de a fentieknek eleget nem tevő vezető aktuáriusok esetében a kritériumok teljesítésének irányába való elmozdulást a Felügyelet a kockázatértékelés során figyelembe veszi.

II. Szakmai gyakorlat

Az engedélyezés során igazolásra kerülő öt (illetve magánnyugdíjpénztárak esetében három) éves gyakorlat – mivel felelősségi körökkel felruházott szakmai vezetőről van szó – aktuáriusi szakterületen megszerzett szakmai gyakorlat kell, hogy legyen.

Ehhez a munkáltató(k) igazolása szükséges, miszerint a jelölt aktuáriusi munkát végzett.

A jogszabályokban nevesített feladatokon kívül aktuáriusi munkának minősülnek különösen az alábbiak: belső modell építése, tesztelése, állományértékelés, eszköz-forrás menedzsment, kötelezettség megfelelőségi teszt, profit teszt számítások, illetve minden olyan számítás, modellezés, mely az adott intézmény kockázatait igyekszik matematikai- statisztikai módszerekkel modellezni, számszerűsíteni. Ezek végzését munkaköri leírással, vagy egyéb, korábbi munkáltató által kibocsátott dokumentumokkal lehet igazolni.

A jelen Tájékoztatóban foglaltaknak a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. számú törvény 3. §-ában megjelölt törvények hatálya alá tartozó szervezetekre, személyekre nézve

kötelező ereje nincs, rendeltetése a prudens működés elősegítése, ugyanakkor azok megvalósulását a Felügyelet a felügyelési tevékenység során figyelembe veszi.

A Felügyelet jelen Tájékoztatót a Pénzügyi Közlönyben, illetve honlapján a PSZÁF/Szabályozás címszó alatt is közzéteszi.

AMIT A JÁRADÉKOKRÓL TUDNI KELL

A különféle járadékokról – különös tekintettel az öngondoskodás körébe tartozó, kifejezetten a nyugdíjas kori megélhetést elősegítő járadékokról, azaz a magán- és önkéntes nyugdíjpénztárak által folyósított magán- és önkéntes nyugdíjpénztári járadékról, a járadéktípusú életbiztosítások tudnivalóiról és a lakásért életjáradék szerződések keretében folyósított életjáradékról – tartott május hónap folyamán tájékoztatási akciót a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete.

Nyugdíjpénztári járadék

A kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszert váltották fel, illetve egészítetik ki a nyugdíjpénztárak, amelynek két formája **a kötelező magánnyugdíjpénztár** és az **önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár**.

I. Magánnyugdíjpénztár

A magánnyugdíjpénztár az önkormányzatiság elvén működő, a tagok tulajdonában lévő olyan intézmény, amely **a kötelező nyugdíjjárulék egy részét** és az esetleges kiegészítő befizetéseket tagdíjként gyűjti. A pénztártagok által rendszeresen befizetett tagdíj mértékét törvény határozza meg, ez jelenleg a havi jövedelmünk 8%-a. A tagdíjbefizetéseket a pénztár befekteti és a tagdíjat, valamint annak hozamát a tag egyéni számláján negyedévente jóváírja.

A felhalmozódott összeg nyugdíjkorhatár elérésekor történő felhasználási módjaira vonatkozó szabályok jelenleg alapvető átalakításon esnek át. A várható szabályozás alapján 2013-tól a nyugdíjpénztári megtakarításból kötelezően életjáradéki szolgáltatást kell majd vásárolni egy biztosítótól. A 2013-ig tartó átmeneti időszakban is várhatóan csak egyösszegű kifizetés lenne teljesíthető, de az összeg szabadon felhasználható lenne, nem kellene kötelező életjáradékot vásárolni. Az új szabályozás megjelenéséig természetesen még a jelenlegi előírások az irányadók (azaz a megtakarítást vagy járadékként vagy egy összegben lehet felvenni), de mindenképpen szem előtt kell tartani a közeljövőben várható lényeges módosulást.

A nyugdíjjáradék fedezete

A járadék fedezésének gyűjtésére, majd későbbi finanszírozására a pénztár úgynevezett *fedezeti tartalékot* képez, ide kerül a tagi befizetések – pénztártól függően – 94-95,5 %-a és

- az ennek befektetéséből származó realizált hozam,
- a fedezeti tartalék eszközeinek értékesítéséből származó bevétel, valamint
- az átlépő tagok által a más pénztárból hozott, a tag követelésének megfelelő összeg.

Ennek része az úgynevezett *szolgáltatási tartalék*, ami a folyósítás alatt álló nyugdíjellátások fedezete, melyet a tag járadékos időszaka alatt kap.

A fedezeti tartalékon belül a pénztár elkülönítetten kezeli a tagok egyéni számláit, ahol a felhalmozott összegeket 2008. január 1-től forint helyett úgynevezett elszámolási egységenként is nyilván lehet tartani. Legkésőbb 2009. január 1-ig azonban minden magán-nyugdíjpénztárnak át kell állnia az elszámolási egység szerinti nyilvántartásra. Az egyéni számlákon eddig forintban kifejezett értéket a rendszer bevezetését követően elszámolási egységek darabszámának és az elszámolási egységek adott napi árfolyamának szorzataként fogják kiszámítani.

További **lényeges változás** a magán-nyugdíjpénztári rendszerben, hogy 2008. január 1-től itt is bevezették a hozamok további növelését szolgáló ún. **választható portfoliós rendszert**, egyelőre

opcionális módon. Csak 2009. január 1-től lesz kötelező minden magán-nyugdíjpénztár számára e rendszer alkalmazása. Lényege, hogy a pénztár a felhalmozási időszakban lévő tagjainak egyéni számláján lévő összegeket a pénztár által előre kialakított portfoliók (az egyes befektetési lehetőségek meghatározott összetételű kombinációja) valamelyikébe fekteti a tag választása alapján. A választható portfoliók:

- klasszikus
- kiegyensúlyozott
- növekedési

A portfóliók ebben a sorrenden mind nagyobb kockázatot jelentenek, de egyúttal nagyobb hozammal is kecsegtetnek. Választás hiányában a pénztár az alábbiak szerint sorolja be tagjait aszerint, hogy a nyugdíjkorhatárig hátralévő idő

- a 15 évet meghaladja, akkor a tag egyéni számláját a növekedési portfólióba,
- 5-15 év között van, akkor a tag egyéni számláját a kiegyensúlyozott portfólióba,
- 5 évnél kevesebb, akkor a tag egyéni számláját a klasszikus portfólióba sorolja.

A választható portfóliós rendszer az önkéntes pénztárak esetében már korábban is működött, és miután ez a befektetési rendszer eredményesnek bizonyult a magán-nyugdíjpénztáraknál is bevezetésre kerül.

II. Önkéntes nyugdíjpénztár

Ez a nyugdíjpénztári forma, kizárólag **önkéntes alapon** szerveződik, nincs kötelező tagság és a tagdíjfizetés legkisebb mértékét is kizárólag a pénztár alapszabálya határozza meg.

Felhalmozott összegek fedezete, folyósítása

A pénztár szolgáltatásait - a magán-nyugdíjpénztári rendszerhez hasonlóan - a rendszeres tagdíjbefizetésekből szervezi és finanszírozza, amelyeket a már ismertetett különböző kockázatú portfóliókba fektet. A pénztár a tag részére tagsági jogviszony létesítését követően egyéni számlát nyit, ezen halmozódik fel a befizetésekből, a munkáltatói tag hozzájárulásaiból és az egyéb befizetésekből (adomány) származó megtakarítás és annak hozama.

Az önkéntes pénztár esetében is többféle formában juthatunk hozzá megtakarításunkhoz, így rendszeres járadékként, egy összegben, illetőleg e kettő kombinációjaként történő kifizetésként.

- **Egy összegben -** a pénztár a tag részére az egyéni számláján lévő összeget egy összegben kifizeti.
- **Rögzített időtartamú / összegű járadékfizetés** esetén a pénztár a tag egyéni (szolgáltatási) számláján lévő összeget meghatározott időtartamig, meghatározott rendszerességgel fizeti. A tag halála esetén a kedvezményezett, illetve az örökös válik jogosulttá, de ez esetben a szolgáltatás megnyílását követően a kedvezményezett (örökös) részére a pénztár nem járadékszolgáltatást teljesít, hanem részére a tagra jutó megmaradt vagyonrészt egy összegben kifizeti az előző pont szerint. A járadékfizetés *időtartama*- a tag választása szerint - legalább 3 év, és legfeljebb 20 év lehet, ezen belül annak hossza évenként változhat. A járadékfizetés *rendszeressége*- ugyancsak a tag választása szerint - lehet havi vagy éves. A járadékfizetés időtartamát és rendszerességét alapvetően a tag választása határozza meg, azonban a járadékfizetés időtartamát úgy kell meghatározni, hogy az éves járadék összege ne legyen kevesebb 20.000 Ft-nál, a havi járadék összege pedig 5.000 Ft-nál.
- A tag a nyugdíjkorhatár elérésekor vagy azt követően úgy is választhat, hogy az egyéni számláján felhalmozódott összeg egy részének egyösszegű kifizetését, fennmaradó részének pedig rögzített időtartamú járadék formájában történő kifizetését kéri. Ez az e**gyösszegű nyugdíjszolgáltatás és a rögzített időtartamú járadék kombinációja.**

A felhalmozási időszakban összegyűjtött összeget járadékként a **nyugdíjkorhatár elérésekor** vagy azt követően lehet igényelni.

Mód van egyösszegű kifizetésre akár már a nyugdíjkorhatár elérését megelőzően is, feltéve, hogy a belépéstől számított kötelező 120 hónapos (10 éves) várakozási idő eltelt. Fontos felhívni a figyelmet azonban arra, hogy az ilyen kifizetés nem minősül nyugdíjcélú kifizetésnek, ezért adóköteles.

További fontos részlet, hogy az önkéntes pénztárak esetében a törvény nem teszi kötelezővé az elszámolási egység szerinti rendszer bevezetését, mégis van olyan önkéntes pénztár, amely elszámolására ezt a rendszert alkalmazza. Ennek különös jelentőséget ad, hogy az 1998-ban pénztártaggá válóknak most jár le a minimum várakozási idő, nem mindegy azonban, hogy milyen napi árfolyamon veszik fel megtakarításukhoz. Érdemes ezért a pénztár honlapján figyelemmel kísérni a napi frissítésben megtalálható portfóliók árfolyamait.

Az önkéntes nyugdíjpénztári kifizetés a tag írásos kérelmére történik, a kifizetést a pénztár maga folyósítja. Ennek a felhalmozási módnak az előnye, hogy a hozam kamatadó-mentes. Egy 2007-es törvénymódosítás értelmében a hozam már akár háromévente is felvehető.

Járadéktípusú életbiztosítás

Időskori megélhetést biztosító nyugdíjcélú járadékot nem csak a nyugdíjpénztári rendszer kínál, hanem néhány biztosítónak is van ilyen szolgáltatása.

Járadékbiztosítás – haláleseti életbiztosítás

Az életjáradék - kockázati és megtakarítási elemeket is tartalmazó - életbiztosítások közé sorolható, ezért életjáradék-szolgáltatást kizárólag életbiztosítók nyújthatnak.

Szemben a haláleseti életbiztosítással, mely a biztosított halálakor fizet, a járadékbiztosítás (bizonyos kiegészítő szolgáltatásoktól eltekintve) csak addig, amíg a biztosított életben van. A járadékbiztosítás célja tehát nem a biztosított hátramaradottjairól, hanem a biztosítottról való gondoskodás, amíg az él.

Mikor és kinek célszerű az életjáradék?

Az időskori megélhetés alapja az aktív korban felhalmozott vagyon, ennek kamatát, vagy esetleg magát a vagyont éljük fel fokozatosan (ütemezett vagyonfelélés) a nyugdíjas évek során.

Az ütemezett vagyonfeléléssel azonban az a probléma, hogy az ütemtől függően felhalmozott vagyon egy előre kiszámított időpontra teljesen elfogy, azonban azt nem lehet előre megmondani, hogy ez az időpont hogyan aránylik a felhalmozó hátralévő élettartamához. Optimális esetben a vagyon pont az élet végén fogy el, mert akkor pont feléltük megtakarításunkat. Ha a halál előbb bekövetkezik, mint hogy a vagyont elfogyasztanánk, az azt jelenti, hogy megelégedtünk a lehetőségeknél alacsonyabb életszínvonallal, ellenkező esetben viszont életünk egy szakaszán megfelelő megélhetés nélkül maradunk.

A megoldás ilyenkor az élettartam bizonytalan hosszúságából adódó kockázat megosztása másokkal, a kockázatra szóló veszélyközösség alakítása, vagyis a biztosítás. Az ütemezett vagyonfelélésben lévő kockázat másokkal való megosztásának módja az életjáradék-biztosítás, amelynek lényege, hogy pont addig tart, ameddig szükség van a belőle származó jövedelemre, vagyis a nyugdíjas kortól az élet végéig tart.

Életjáradék működése

Az életjáradék-biztosítást kötők egy veszélyközösséget alkotnak, és a veszélyközösségen belül átcsoportosítják a fizetett tőkéket azoktól, akiknek arra már nincs szüksége, mert az átlagosnál rövidebb ideig élnek, azokhoz, akik az átlagosnál hosszabb ideig élnek, és így szükségük van a pénzre.

Hasonlóan a fentebb bemutatott nyugdíjpénztári megoldáshoz, a kockázatközösség tagjainak rendszeres díjbefizetéséből származó összeget a biztosító befekteti, és ennek hozadékát fizeti ki járadékként.

A járadékösszeg kiszámítása bonyolult matematikai képlet alapján történik. Az életjáradék biztosítást kötőről a biztosító vélelmezi, hogy átlagéletkort ér el, amit statisztikai adatok alapján állapítanak meg.

Ehhez mérten lehet meghatározni a biztosított várható hátralévő élettartamát, ami függ a kortól, nemtől, egészségi állapottól.

Az egyéni járadékok összegének kiszámításakor a biztosítási matematikusok a biztosítást kötők alkotta veszélyközösség tagjainak száma, a tagok által fizetett tagdíjak (tőke) és kamatok, az egyes tagoknál várható élettartam, és a veszélyközösségre vetítve az egyes tagok túlélési valószínűsége figyelembe vételével kalkulálják ki biztosítottat megillető járadékösszeget.

Mivel az életjáradék alapesetben nem örökölhető, minden évben megtörténik az átcsoportosítás a meghalt tagoktól az élők felé, ez biztosítja azt, hogy az élőknek mindig akkora tartalékuk lesz, ami várható élettartamukra elegendő.

A járadék alapja a tőke

Az a tőke, amit a járadékszolgáltató intézménynek vagyis elsősorban az életbiztosítónak fizet a biztosított járadékért cserébe a „díj". A díj mértéke két fő tényezőtől függ: egyrészt a biztosító kockázatától, illetve a biztosító költségeitől.

A biztosító kockázata elsősorban abból adódik, hogy nem tudja előre, hogy meddig él a biztosított, tehát meddig kell fizetnie a járadékot. Ez alapvetően függ a biztosított korától (minél idősebb, várhatóan annál rövidebb ideig fog a biztosító fizetni neki), a nemétől (a nők tovább élnek, mint a férfiak, ezért nekik drágább a járadék), az egészségi állapottól (a beteg emberek rövidebb ideig élnek, mint az egészségesek, tehát az előbbieknek olcsóbb lehet a járadék), és még sok más tényezőtől.

A biztosítónak az is kockázatot jelenthet, ha a törvény bizonyos kötelezettségeket ró rá, pl. a kötelező infláció szerinti indexálás, hiszen a befektetései hozamából nem biztos, hogy minden évben telik erre. Ilyenkor a nagyobb kockázatot a díj növelésével kompenzálja.

A biztosítónál felmerülő költségek alapvetően a tartalékok kezeléséből, a tőke befektetéséből, működtetésből és egyéb kiadásokból, így a járadék folyósításából, taggal való levelezésből tevődik össze.

Az életjáradékok fajtái

Járadékot - a nyugdíjpénztári járadékszolgáltatásnál már felsoroltakhoz hasonlóan - különböző változatokban lehet kötni. Néhány fontosabb fajtája az életjáradéknak:

- **Azonnal induló élethosszig tartó járadék,** ami a tőke biztosítóhoz történő befizetésétől kezdve a járulékos hátralévő egész életén át tart.
- **A korlátozott** tartamú életjáradék, amely az élethosszig tartó járadéktól annyiban tér el, hogy csak egy bizonyos élettartamra szól, ennek elérte után akkor is véget ér, ha a biztosított még él. Természetesen, ha a biztosított halála a meghatározott tartam lejárta előtt bekövetkezik, akkor a járadékszolgáltatás is megszűnik.
- **A halasztott életjáradék** élethosszig tart, de nem indul meg azonnal, amikor a biztosítóhoz befizetik a tőkét (díjat), hanem csak a „halasztási" idő leteltével (pl. biztosítás megkötését követő 15 év). Az ilyen életjáradék díja annál kisebb minél nagyobb a halasztás, mivel egyre kisebb a valószínűsége annak, hogy a biztosított a halasztás végét megéli.
- **Az elöl garanciaidős** életjáradékot már a magánnyugdíjpénztár vonatkozásában ismertettük, lényege, hogy a szerződésben meghatározott időre a biztosító garantálja a járadékot még akkor is, ha a biztosított időközben meghal, ez esetben a kedvezményezett (illetve örökös) kapja a járadékot.
- **A hátul garanciaidős** életjáradékról már szintén esett szó, itt a biztosított halála után még néhány évig folyósítja a járadékot a biztosító.
- **A kétszemélyes járadéknak** pedig két biztosítottja van, általában egy házaspár két tagja, ahol a közösen vásárolt járadékot alapját a két biztosított közösen halmozza fel. Előfordulhat, hogy a

járadék összege csökken, ha az egyik fél meghal, de a járadékszolgáltatás csak akkor szűnik meg, ha mindkét fél elhalálozott.

Szükséges kiemelni, hogy **nem mindenfajta életjáradék alkalmas nyugdíj** céljára. Nagyon fontos ugyanis, hogy a járadék semmiképpen se érjen véget valamikor nagyon idős korban. Ezért nyugdíjjáradékként néhány kivétellel csak az élethosszig tartó életjáradékok jöhetnek szóba, vagyis a fentiek közül:

- az azonnal induló élethosszig tartó járadék
- az azonnal induló elöl, vagy hátul garanciaidős életjáradék
- a halasztott életjáradék
- a kétszemélyes életjáradék

Természetesen a 4 felsorolt életjáradék-fajta nem tetszőlegesen választható, függ a biztosított(ak) élethelyzetétől, hogy melyiket célszerű vásárolni.

A járadékokkal kapcsolatban nagyon fontos tudnivaló, hogy az életjáradékok, illetve a mögöttük lévő tőke nem örökölhető. Nem örökölhető, hiszen mint láttuk az egy idő után már alapvetően a veszélyközösség meghalt tagjainak a tőkéjéből származik, vagyis a veszélyközösség pénze. Ahhoz, hogy a biztosító teljesíteni tudja a járadékosoknak tett ígéretét, nem adhat szabad rendelkezést számukra a járadék-tartalék felett, mert ha ez történne, akkor a veszélyközösség rövid idő alatt összeomlana. Tehát, aki életjáradékot vásárol, az jól gondolja át, hogy valóban magára szánta azt a tőkét, vagy inkább a hozzátartozóinak szeretné juttatni. Ez alól természetesen kivétel a kétszemélyes járadék.

Aki biztos megélhetést szeretne nyugdíjas éveire, annak érdemes több nyugdíjcélú megtakarítási formát is igénybe vennie, és minél korábban tudatosan készülni erre az életszakaszra. A most pályakezdő fiatal a tb-nyugdíj és magán-nyugdíjpénztári járadék mellett helyesen gazdálkodik, ha önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítást is választ (egy részvénytúlsúlyos portfólióval) vagy akár nyugdíj-előtakarékossági számlát nyit, hiszen ezzel hosszú ideig tud megtakarítani, ami hosszú távon kedvező hozamot biztosít, és e mellett még adókedvezményre is jogosulttá tesz.

Lakásért életjáradék

A lakásért életjáradék konstrukció nem tartozik a Felügyelet által ellenőrzött pénzügyi szolgáltatások közé. Egyre többen választják azonban ezt a terméket, mert sok idős ember helyzetét jellemzi, hogy alacsony a nyugdíjból kell megélnie, viszonylag nagy értékű saját tulajdonú lakásban, amelynek fenntartása az alacsony bevételei miatt nehezen kigazdálkodható.

A konstrukció legfontosabb elemei

A fentebb bemutatott példáktól eltérően ennél az életjáradék fajtánál a „fedezet” az időskorú saját tulajdonú ingatlana.

A lakásért életjáradék program lényege, hogy egy pénzügyi intézmény megvásárolja az időskorú ingatlanát, de a vételárat nem azonnal egy összegben fizeti ki, hanem az eladó haláláig minden hónapban egy adott összeget: életjáradékot folyósít. Az eladó a szerződésben megállapodottak szerint az ingatlanban maradhat, vagyis az ingatlana tulajdonjogát átadja, de azon holtig tartó haszonélvezeti joga marad fenn. A nyugdíjas a lakást rendeltetésszerűen, állagmegóvó módon használhatja, de a továbbiakban a tulajdonossá váló társaság fizeti az ingatlannal kapcsolatos jelentősebb karbantartási munkákat, esetleg a közös költséget, illetve az ingatlanra megkötött biztosítás esedékes díjait is. E kérdésekben a szerződés az irányadó.

A járadékos nem csak havi járadékban, hanem egy járadékösszegben is részesül, ami a általában az ingatlan értékének 5-35%-áig terjedhet. Értelemszerűen minél nagyobb az egyösszegű kifizetés, annál alacsonyabb a havi járadék összege. Fontos tudni azonban, hogy az egyösszegű kifizetés után adófizetési kötelezettség áll fenn.

A járadékfizetés az eladó haláláig, élethosszig tart, ezt követően a társaság a járadék fejében megvásárolt ingatlant eladja, bérbe adja vagy egyéb módon hasznosítja.

A járadékos úgy is dönthet, hogy életvitelszerűen kiköltözik az ingatlanból és nyugdíjas otthonba, rokonokhoz, külföldre költözik. Ez esetben az ingatlan egy meghatározott türelmi idő eltelte után eladhatóvá válik.

Mindkét esetben - akár az ingatlanban marad, akár nyugdíjas otthonban, rokonokhoz, vagy akár külföldre költözik a járadékos - az előleget és az életjáradékot megkapja.

A járadék összege, folyósítása

A járadék összegének számításakor az ingatlan aktuális forgalmi értékét, továbbá az ügyfél életkorát, várható élettartamát veszik alapul, és az így kiszámított összeget a szerződésben meghatározottak szerint (általában évenként) a KSH által az előző évre vonatkozó inflációs rátával növelt járadékszámítási modell szerint újraszámítják. A folyósítás az ügyfél kérelmére csekken vagy bankszámlára történik.

Magyarországon hagyományosan lehetőség volt arra már korábban is, hogy magánszemélyek vagy önkormányzatok időskorú személlyel életjáradéki szerződést kössenek, oly módon, hogy az időskorú részére fizetett életjáradék ellenszolgáltatása a tulajdonában álló ingatlan. Magyarországom üzletszerűen e tevékenység néhány éve jelent meg a piacon és jelenleg három pénzügyi társaság nyújt ilyen szolgáltatást, a Hild Zrt., az OTP Életjáradék Zrt. és az FHB Életjáradék Zrt.

Szerződéskötés feltételei

Az egyes konstrukciókban fellelhető eltérések mellett azonos feltétel, hogy az ingatlan tulajdonjogát az adhatja el életjáradékért, aki legalább 65 éves nyugdíjas, az általa felkínált ingatlan legkevesebb 5 millió forintot ér, és az ingatlan 100%-ig saját tulajdonában van (házaspár esetén a házaspár teljes tulajdonában).

Fontos kritérium, hogy a leendő ügyfélnek döntés- és cselekvőképes állapotban legyen, tehát más nem kötheti meg a nyugdíjas nevében a szerződést.

A Felügyelet korábban már vizsgálta a konstrukciót és megállapította, hogy a jelenlegi jogi szabályozás mellett az nem minősül biztosításnak, ezért az ilyen szerződéseket nyújtó szolgáltatókra a Felügyelet tevékenysége nem terjed ki. Ennek ellenére felhívjuk a figyelmet, hogy a viszonylag egyszerűnek látszó és biztonságot nyújtó konstrukciónak is meglehetnek az árnyoldalai. Adódik ez egyrészt abból, hogy a szerződéssel érintett réteg viszonylag kiszolgáltatott helyzetű időskorú lakosság, így a szolgáltatók és igénybevevők között jelentős a tájékozottságbeli eltérés. A lakóingatlan ilyen formájú értékesítésének is vannak adó vonzatai, továbbá az értékesítéssel az esetleges örökösök elesnek az öröklés lehetőségétől.

Mivel hosszú távú szerződéses jogviszony jön létre a szolgáltató és járadékos között fontos tisztázni a szerződésszegés eseteit: mi történik, ha a szolgáltató nem teljesít? szerződés megszűnésekor kit illet a lakás tulajdonjoga? hogyan történik az elszámolás, amennyiben a járadékos (eredeti tulajdonos) visszakapja a lakását? stb. Fontos ellenőrizni azt, hogy az ingatlan-nyilvántartásba valóban bejegyzésre került-e az eredeti tulajdonost illető holtig tartó haszonélvezeti jog és életjáradéki jog.

A Felügyelet minden esetben felhívja a figyelmet arra, hogy a szerződést alaposan az apró betűs részekre kiterjedően is olvassák el, mert a reklámokból, rövid tájékoztató filmekből megszerezhető információk nem tartalmazzák a szükséges és fontos részleteket, és mivel itt ingatlanunkról, lakhatásunkról van szó, minden apró részletnek jelentősége van.

Tájékoztató tanulmány az élet- és nyugdíjjáradékok elméleti hátteréről

TŐKEPIACI ÖSSZEFOGLALÓ

300.000.000 Ft-ot meghaladó árfolyamértékű részvényügyletek a BÉT-en 2008.04.25. - 05.20.

Dátum	Idő	Értékpapír	Ár (Ft)	Napi átlagár (Ft)	Napi minimum ár (Ft)	Napi maximum ár (Ft)	Napi nyitó ár (Ft)	Napi záró ár (Ft)	Mennyiség (db)	Érték (Ft)
2008.04.25.	12:00:13	RICHTER	33 000	33 203,11	32 755	33 555	32 895	33 345	15 000	495 000 000
2008.04.28.	11:40:44	OTP	6 995	7 004,81	6 960	7 031	6 997	7 030	50 000	349 750 000
2008.04.28.	14:10:14	EMASZ	24 000	23 995,50	23 700	24 000	23 995	23 700	31 433	754 392 000
2008.04.29.	09:07:39	EMASZ	22 170	22 138,29	21 705	22 230	21 705	22 170	13 827	306 544 590
2008.04.29.	09:12:37	EMASZ	22 130	22 138,29	21 705	22 230	21 705	22 170	31 433	695 612 290
2008.04.29.	12:41:14	RABA	1 800	1 800,67	1 789	1 842	1 830	1 820	600 000	1 080 000 000
2008.04.29.	15:21:41	OTP	6 925	6 959,02	6 850	7 070	7 034	6 850	50 000	346 250 000
2008.04.30.	13:20:22	ANY	11 800	11 800,01	11 610	11 940	11 805	11 940	27 000	318 600 000
2008.04.30.	15:23:27	MOL	22 925	22 961,84	22 750	23 180	23 025	23 100	13 218	303 022 650
2008.04.30.	16:06:09	OTP	6 915	6 900,70	6 800	6 990	6 899	6 950	50 000	345 750 000
2008.05.05.	09:26:39	EXBUS	113	113,00	111	113	113	111	6 009 818	679 109 434
2008.05.06.	10:12:58	OTP	7 245	7 243,60	7 150	7 298	7 175	7 240	80 000	579 600 000
2008.05.06.	10:32:19	EXBUS	113	112,94	105	113	111	113	2 846 390	321 642 070
2008.05.06.	11:33:09	OTP	7 265	7 243,60	7 150	7 298	7 175	7 240	60 000	435 900 000
2008.05.06.	13:14:14	OTP	7 281	7 243,60	7 150	7 298	7 175	7 240	50 000	364 050 000
2008.05.07.	11:50:49	MOL	23 340	23 422,69	23 265	23 555	23 440	23 300	13 289	310 165 260
2008.05.09.	10:03:16	OTP	7 250	7 237,26	7 201	7 340	7 340	7 290	50 000	362 500 000
2008.05.13.	15:00:09	MTELEKOM	877	874,85	869	880	869	880	1 000 000	877 000 000
2008.05.15.	10:25:56	MTELEKOM	877	873,44	868	880	877	875	1 432 000	1 255 864 000
2008.05.15.	13:21:58	MTELEKOM	869	873,44	868	880	877	875	1 171 000	1 017 599 000
2008.05.15.	15:15:55	MTELEKOM	871	873,44	868	880	877	875	355 000	309 205 000
2008.05.15.	16:18:54	MTELEKOM	874	873,44	868	880	877	875	3 000 000	2 622 000 000
2008.05.16.	09:04:49	MTELEKOM	803	801,73	795	815	810	806	1 432 000	1 149 896 000
2008.05.16.	09:32:33	MTELEKOM	795	801,73	795	815	810	806	4 171 000	3 315 945 000
2008.05.16.	10:10:04	MOL	22 950	22 862,47	22 610	23 550	23 500	23 100	17 000	390 150 000
2008.05.16.	10:11:29	OTP	7 330	7 373,89	7 308	7 449	7 340	7 340	68 600	502 838 000
2008.05.16.	15:01:19	OTP	7 435	7 373,89	7 308	7 449	7 340	7 340	50 000	371 750 000

.

A BÉT-en kötött fix ügyletek 2008.04.25. - 05.20.

Dátum	Idő	Értékpapír	Ár (Ft)	Napi átlagár (Ft)	Napi minimum ár (Ft)	Napi maximum ár (Ft)	Napi nyitó ár (Ft)	Napi záró ár (Ft)	Mennyiség (db)	Érték (Ft)
2008.05.05.	11:17:20	OTP	7 050	7 149,77	7 023	7 201	7 050	7 170	20 000	141 000 000

A tőzsdei kereskedés szüneteltetését előidéző részvényügyletek 2008.04.25. - 05.20.

	Dátum	Időpont	Értékpapír	Ár (Ft)	Mennyiség (db)	Érték (Ft)	Bázisár (Ft)	Eltérés a bázisártól (%)	Bázisár dátuma	Napi átlagár (Ft)	Napi minimum ár (Ft)	Napi maximum ár (Ft)	Napi nyitó ár (Ft)	Napi záró ár (Ft)	Napi összforgalom (db)
A kategória	2008.05.07.	16:17:38	AAA	235	300	70 500	211	11,37	2008.05.06.	226,01	210	236	212	236	16 401
	2008.05.13.	11:47:36	AAA	270	400	108 000	245	10,20	2008.05.09.	272,17	250	281	250	278	73 147
	2008.05.16.	14:48:48	LINAMAR	2 951	1	2 951	3 400	-13,21	2008.05.15.	3 249,67	2 951	3 399	3 399	3 399	3
	2008.05.05.	11:16:54	ORC	14 965	3	44 895	13 595	10,08	2008.04.30.	14 642,16	14 500	14 965	14 500	14 800	262
B kategória	2008.04.30.	09:46:07	CSEPEL	363	300	108 900	408	-11,03	2008.04.24.	362,27	362	363	363	362	1 100
	2008.05.05.	15:14:03	CSEPEL	430	51	21 930	362	18,78	2008.04.30.	418,52	360	430	360	430	61
	2008.05.14.	11:08:29	FORRAS/T	1 903	26	49 478	2 145	-11,28	2008.05.09.	1 966,68	1 903	1 990	1 903	1 990	97
	2008.04.25.	09:00:52	GARDENIA	36	2 000	72 000	45	-20,00	2008.04.24.	36,00	36	36	36	36	16 699
	2008.04.28.	09:06:06	GARDENIA	29	1 000	29 000	36	-19,44	2008.04.25.	34,01	29	39	34	33	70 835
	2008.04.29.	12:22:41	GARDENIA	37	1 500	55 500	33	12,12	2008.04.28.	36,38	33	39	33	39	17 186
	2008.05.07.	09:00:23	GARDENIA	33	2 000	66 000	38	-13,16	2008.05.05.	34,89	33	37	33	37	24 283
	2008.05.19.	14:50:04	GARDENIA	42	2 000	84 000	38	10,53	2008.05.15.	41,98	38	45	38	44	32 000
	2008.05.20.	13:32:23	GARDENIA	39	1 000	39 000	44	-11,36	2008.05.19.	39,11	39	40	40	39	1 350
	2008.05.05.	09:15:56	HUMET	71	1 450	102 950	79	-10,13	2008.04.30.	74,78	71	78	77	76	590 383
	2008.05.06.	13:34:15	PVALTO	1 098	214	234 972	990	10,91	2008.05.05.	1 060,44	1 000	1 100	1 000	1 100	2 114
	2008.05.15.	09:33:20	PVALTO	1 098	60	65 880	982	11,81	2008.05.14.	1 098,00	1 098	1 098	1 098	1 098	60
	2008.05.15.	13:29:28	QUAESTOR	405	20	8 100	500	-19,00	2008.05.08.	405,00	405	405	405	405	83
	2008.05.19.	14:00:30	QUAESTOR	486	85	41 310	405	20,00	2008.05.15.	486,00	486	486	486	486	85

FOGYASZTÓVÉDELEM

PÉNZÜGYI TEVÉKENYSÉGTŐL ELTILTOTT EDBUSY

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (Felügyelet) 2008. május 20-i, III/PJ-8/2008. számú határozatában az EDBUSY a.s. (azonosítószáma: 282 72 757, székhelye: Botanická 606/24 Brno, Czech Republic, PSČ 602 00), pénzügyi szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenységének megtiltásáról rendelkezett. A társaságnak továbbá 125.115 forint megelőlegezett eljárási költséget is meg kell fizetni.

A Felügyelet piac monitoring tevékenységének észlelései, illetve bejelentés alapján hivatalból hatósági (helyszíni) ellenőrzést folytatott le. A piacfelügyeleti eljárás arra irányult, hogy az EDBUSY a.s., illetőleg a nevében és képviseletében a Magyar Köztársaság területén fellépő személy/személyek folytat/folytatnak-e olyan tevékenységet, amely felügyeleti engedélyhez kötött pénzügyi szolgáltatási, illetve kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek minősül. Az eljárás tárgya volt továbbá, hogy a végzett/végzendő tevékenység kimeríti-e a határon átnyúló tevékenység fogalomkörét.

A Felügyelet a piacfelügyeleti eljárása során áttekintette nyilvántartásait, az eljárás helyszíni és nem helyszíni szakaszában tanú és ügyfél-meghallgatásokat tartott, ügyfélnyilatkozatot szerzett be, valamint helyszíni ellenőrzést folytatott le, melyekből nyert információkat egyenként és összességében bizonyítékként értékelve az alábbi tényeket állapította meg:

- Sem az EDBUSY a.s., sem Martin Žouželka (az EDBUSY a.s. igazgatóságának az elnöke), sem pedig a nevében és képviseletében fellépő és a hatósági ellenőrzés során beazonosított személyek nem rendelkeznek a Felügyelet részéről semmilyen engedéllyel pénzügyi szolgáltatási tevékenység folytatásához, és a Felügyelethez egy pénzügyi intézmény sem tett arra vonatkozó bejelentést, hogy pénzügyi szolgáltatási tevékenységéhez az EDBUSY a.s.,-t, vagy a fent megjelölt személyeket ügynökként igénybe veszi.

- A fentiekből következően sem az EDBUSY a.s., sem pedig Martin Žouželka nem szerepel a Felügyeletnek a pénzügyi szolgáltatás végzésére jogosult piaci szereplőkről vezetett nyilvántartásában, így a Magyar Köztársaság területén semmilyen pénzügyi, illetve kiegészítő pénzügyi szolgáltatás folytatására ezen személyek nem jogosultak.

- Az EDBUSY a.s. nevében és képviseletében esetlegesen fellépő egyéb személyek sem jogosultak pénzügyi szolgáltatás közvetítésére a Magyar Köztársaság területén magyar ügyfelek részére.

Az EDBUSY a.s.-t a Brnoi Kerületi Bíróság 2008. február 19-én jegyezte be jogerősen az általa vezetett cégjegyzékbe. Azt megelőzően - a Felügyelet által beszerzett információk alapján - természetes személyek üzleti szindikátusaként működött. Magyarországon a nevezett társaság gazdasági társasági formában, illetve egyéb jogszabályokban meghatározott módon jelenleg nincs bejegyezve, illetve nyilvántartásba véve.

A Felügyelet által feltárt tényállás szerint az EDBUSY a.s. 2008. január 30-án tartotta az első "bemutatkozó" előadását Magyarországon. A Társaság ügynökhálózat kiépítésének szándékával lépett Magyarország területére, ügynökök és a rendszerbe belépni szándékozó potenciális tagok részére előadásokat, kvázi oktatásokat tartottak, illetve kívántak tartani folytatólagosan, amelyen ismertették a kínált termékeket, illetve tájékoztatták a leendő ügynököket a részükre járó ügynöki jutalékokról. Az EDBUSY a.s. vásárlói klubot szervezett, melyben a regisztrált és belépett tagok a partnerek termékeit kedvezménnyel vásárolhatják meg, és szolgáltatásait igénybe vehetik. Ilyen szolgáltatásként kínálták - s az előadásokon kiemelt részletességgel mutatták be - az "Életképes kölcsön", a "Rentier Pil" és HELP Pil" pénzügyi termékeiket.

A Felügyelet megkereste a cseh társhatóságot (Czech National Bank) arra vonatkozóan, hogy a Társaság székhelye szerinti joga által előírt engedéllyel rendelkezik-e pénzügyi szolgáltatás végzésére. A

társhatóság arról tájékoztatta a Felügyeletet, hogy a társaság pénzügyi szolgáltatás végzésére nem kért engedélyt Csehországban, ezért az Európai Parlament és a Tanács 2006. június 14-i 2006/48EK Irányelve és a Hpt. vonatkozó rendelkezései szerint sem jogosult magyarországi tevékenységet végezni (sem fiókalapításra, sem határon átnyúló szolgáltatás nyújtására). Ennek következtében az EDBUSY a.s.-nek magyarországi tevékenysége során kizárólag a magyar jogszabályoknak kell megfelelnie.

A Felügyelet által feltárt körülmények alapján az, az egyértelmű következtetés vonható le, hogy az EDBUSY a.s. tevékenysége sérti a Hpt. szabályait: egyrészről e személy nem áll szerződéses kapcsolatban Magyarországon bejegyzett pénzügyi intézménnyel, amelynek termékeit ügynökként kínálná, másrészről nem Magyarországon bejegyzett fióktelepe valamely megfelelő jogosultságokkal rendelkező külföldi vállalkozásnak, és nem rendelkezik a Cseh Köztársaság felügyeleti hatóságának a pénzügyi vállalkozásként történő működésére vonatkozó engedélyével sem.

PSZÁF III/PJ-8/2008. számú határozatának teljes szövege az EDBUSY a.s. pénzügyi szolgáltatás közvetítésére irányuló tevékenységének megtiltásáról

---

JÁRADÉKSZOLGÁLTATÁSOK: DÖNTÉS ELŐTT AZ ÜGYFELEK

Magyarországon mindig is lehetett életjáradékot vásárolni, de ezt eddig nagyon kevesen tették meg, így nem is jelentett nagy problémát, hogy a lakosság nagyobb része nem érti azok működését. A következő bő egy évtizedben azonban mintegy 600 ezer állampolgár válik jogosulttá önkéntes vagy magánnyugdíj-pénztári megtakarításaikból életjáradékot (röviden: járadékot) vásárolni, vagyis az a maihoz képest tömegessé válik Magyarországon. A járadékokkal kapcsolatos problémák komplexitását csak fokozza, hogy ráadásul itthon 10 biztosítótársaság is kínál járadékalapú élet- és nyugdíjbiztosítást. A Felügyelet a járadékszolgáltatások „kapujában" tájékoztató akciót indított. az ügyfelek megfelelő informálása érdekében.

I. Az életjáradékok jellemzői

Az életjáradékokkal (különösen pedig a nyugdíjpénztári megtakarításból vásárolható járadékokkal) kapcsolatban téves elképzelések alakultak ki a lakosság egy részében – derül ki a Felügyelethez érkezett ügyfélmegkeresésekből. A pontatlan információk egyik forrása az lehet, hogy az ügyfelek automatikusan az állami társadalombiztosítási (tb) nyugdíjrendszer más elemeinek tulajdonságaival ruházzák föl az életjáradékot.

A tb-nyugdíj (járadékkal) összevetve a magánnyugdíjpénztári járadékot, utóbbi jellemzőiről érdemes tudni, hogy:

- az életjáradék 12 (és nem 13) havi;
- az életjáradék indexálásának finanszírozása nem az inflációtól és a bérindextől függ, hanem a befektetési (hozam) és a mortalitási eredménytől, az előbbiektől mindkét irányban eltérhet;
- az életjáradék indexálása ugyanazon évben eltérő lehet szolgáltatónként, attól függően, hogy milyen befektetési eredményt értek el és milyenek a mortalitási (halálozási) mutatók;
- az életjáradék mértéke elsődlegesen a tőkétől és a hátralévő várható élettartamtól függ, nem pedig egy szabályozás által meghatározott formulától. A későbbi magánnyugdíjpénztári járadék-indítás elvileg kifizetődik az ügyfél számára;
- a megindult életjáradék nem örökölhető. Vásárolható viszont kétszemélyes életjáradék is, s ekkor a járadék díját eredetileg megtakarító halála után a járadékban szereplő másik személy továbbra is kap járadékot (ami – a feltételektől/szabályoktól függően – azonos, vagy csökkent összegű lehet);
- a járadékbiztosítás, vagyis a megindult járadék tőkéje nem fogy el, ha a biztosított túl sokáig élne, s nem marad meg, ha csak rövid ideig él. A meghaltak tőkéjét (tartalékát) ugyanis

átcsoportosítják a még élő biztosítottak tőkéjéhez, s ebből fedezik a sokáig élőknek történő kifizetést.

II. Pénztári járadékra jogosultak száma

A Felügyelet összegzése szerint 2020-ig közel 203 ezer magánnyugdíj-pénztári tag válik jogosulttá az öregségi nyugdíjra, azaz nyílik meg előtte a magánjáradék lehetősége. E tagok saját egyéni pénztári számláin, a Pénztárak Központi Nyilvántartásában szereplő egyéni számlák alapján az utolsó, 2006 végi adatok szerint közel 150 milliárd forint vagyont tartottak nyilván. A legnagyobb 15 önkéntes nyugdíjpénztár ugyanakkor bő 420 ezer olyan tagot tart nyilván, akik 2020-ig nyugdíjas lesz, tehát – ha ők úgy döntenek – járadékot lehet/kell folyósítani számukra

A 2020-ig nyugdíjra jogosult magánnyugdíj-pénztári és önkéntes nyugdíjpénztári tagok várható létszám alakulásáról további adatok itt olvashatók

További ismertetők letölthetők innen

NAGYÍTÓ

CSÁBÍTÁSOK ÉS FÉLELMEK A KÖZVETÍTŐKKEL KAPCSOLATBAN - FELÜGYELETI SZEMMEL

Az ország gazdasági fejlődésének lassan eljut abba a szakaszába, amikor el kell felejteni a gyors gazdagodás sok lehetőségét. A pénzügyi szektorban vannak olyan szegmensek, amelyek még küzdenek a fejlődő szakaszra jellemző növekedési szint fenntartásáért, miközben máshol ezen már túljutottak és a megváltozott környezetben új szerepet keresnek maguknak. Az egyik kérdés az, hogy ebben a küzdelemben a piaci szereplők kialakítják-e saját szabályaikat, követelményeiket, korlátaikat vagy azt mindenhol az államnak kell megtennie?

Mint tudjuk, a piacok két elv között próbálják megtalálni az egyensúlyt; az állandó új üzleti lehetőségek keresésének és gondolkodás nélküli megragadásának leginkább az ezekkel együtt járó, esetleg a működést veszélyeztető félelmek szabnak gátat, feltételezhetően ideértve a szabályozás és a felügyelés korlátozó hatását is. Leginkább ez jutott eszembe, amikor a portfolio.hu által a közelmúltban rendezett egyik konferencián, a Jelzáloghitelezés és lakásfinanszírozás Magyarországon 2008 című rendezvényen vettem részt.

A subprime válság leginkább és közvetlenül a **bankszektort** érintette. Itthon a hatások közvetettek. A forrásköltségek növekedése előbb vagy utóbb érezteti hatását, aminek meg kell jelennie az árazásban. A vállalati üzletágban ez viszonylag gyorsan jelentkezett, a lakosságiban az utóbbi időben mutatkoznak a jelei. Sok piaci szereplő valószínűleg úgy értékeli a jelenlegi versenyt – hogy aki most lemarad, az kimarad –, vagyis a harc arról is szól, hogy ki bírja tovább, s annak hosszabb távon is van esélye a piacon maradnia, vagy elért piaci szerepét megőriznie. A legtöbb nemzetközi csoporton belül most még inkább bizonyítani kell, hogy ide, ebbe az országba, az itteni leánynak kell továbbra is a megfelelő forrásokat allokálni, s nem máshova. Ez a küzdelem viszont sokáig nem tartható fenn, hiszen pl. egy orosz, egy ukrán vagy egy román piac növekedési potenciáljával sokáig nem tudunk versenyezni. Most még azonban óriási erőket emészt fel az újabb értékesítési lehetőségek, termékek és csatornák utáni keresés, vagyis az önszabályozás valószínűsége kicsi lehet. Bár akadhatnak kivételek: a devizahitelekkel kapcsolatos, utóbbi időben kirobbant piaci vitát, bizonyos nézőpontból, tekinthetjük a piaci önkorlátozás egyik érdekes példájaként.

Az értékesítési csatornák használatában, általában, egyre meghatározóbb a független közvetítők szerepe, ami beleilleszkedik a nemzetközi trendbe. Az új kihelyezésű ingatlanhiteleken belül, nagy szórással, de kb. 50-60 százalékos a részesedésük, és ez az arány folyamatosan növekszik. Más szektorokhoz és az üzleti működés jellegéhez képest, egy egyszerű közvetítés (nem tanácsadás!) esetében, nem ritkán az ügyfél és a megbízó részére is felszámítanak közvetítői jutalékot. A kérdés persze itt is az, hogy ez baj-e? És a válasz itt is az; attól függ. Ha minőségi szolgáltatásokat adnak el, megfelelő személyi-tárgyi-szakmai feltételek mellett dolgoznak, a hitelfelvevők megfelelő tájékoztatást kapnak, a kockázatkezelés nem puhul és mindezt ennek megfelelő áron kínálják, akkor teljesen rendben van. Harmati László, az FHB Jelzálogbank vezérigazgató-helyettese többek között azt mutatta meg a konferencián, hogy nálunk az átlagos lakáshitel ügynöki jutalékszint elérte a kockázattal korrigált átlagos marzsokat, amin el kell gondolkozni. Lehet ugyan azzal érvelni, hogy nemzetközi összehasonlításban még van terünk a jelzáloghitelezésben, a növekedés azonban kedvezőtlen következményekkel is járhat. Kellene az önszabályozás, de ki lépjen? Hollandiában állami szabályozással kezelik ezt a kérdést. Vannak olyan közvetítők (és persze megbízók is), akik csak a forgalom növekedésében érdekeltek, a minőségi követelményeket nem mindegyikük tartja elsődlegesnek, így a megrendelőknek erősebben fel kell(ene) lépniük a minőségi követelmények meghatározásával és számonkérésével, illetve a jutalékok és minőségi

követelmények összekötésével. Ez alapvető érdekük nemcsak jövedelmezőségi, hanem kockázatvállalási szempontból is. Eltérően pl. a biztosítási szektor közvetítőkkel való kapcsolatától (ami leginkább a unit-linked termékek közvetítésével összehasonlítva igaz), a hitelközvetítés során a kockázat közvetítése is megtörténik, hiszen a bankok viselik ezeket. Elemi érdekük a közvetítők ilyen típusú tevékenységének is az ellenőrzése. A bankszektorban szerencsére (még) nem jellemző az ügyfelek körbejáratása. Valakinek időben lépnie kellene, de kinek és mit?

A **befektetési alapok** esetében, összpiacot tekintve, szinte egyáltalán nem beszélhetünk független ügynöki közvetítésről, több okból sem. Leginkább a nemzetközitől eltérő finanszírozás miatt. Hazai vélekedés szerint, az ügyfél nem hajlandó megfizetni a közvetítés, az eladás árát, így az itteni alapkezelők nem alkalmaznak „up-front fee”-t, hanem az alap működési költségei között szerepeltetik a közvetítőnek szánt jutalék fedezetét. (Továbbá jogszabályi előírások miatt, a közvetítő nem alkalmazhat al-vállalkozót, vagyis egy banki forgalmazás esetén a közvetítő társasághoz „csak” megbízói jogviszonyban tartozó ügynökök közvetítői tevékenysége már nem jöhet szóba.) Habár nagyon kevesen mutatják ki az alapra terhelt díjak között külön a forgalmazási díjat (kb. az alapok 10%-a esetében látja ezt az ügyfél), ha végzünk egy egyszerű összehasonlítást ebben a körben, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy a forgalmazási díj mértéke elsődlegesen nem az alap típusával, befektetési jellegével, hanem a forgalmazó intézménnyel mutatja a legnagyobb korrelációt. A szektor véleménye szerint az értékesítés erősítése az ügynöki értékesítés előtt álló akadályok lebontása lenne, amellyel egy időben szükséges lenne ennek valamennyi működési feltételét meghatározni. Ma az ügynöki típusú közvetítés inkább a külföldi alapok behozatalában jelenik meg.

A **biztosítási szektor** az egyetlen, ahol a közvetítői tevékenység részletesen szabályozott, azonban megoldásra váró feladat itt is van. Az előírt biztosításközvetítői vizsgákat sokan nem tették le időben, úgyhogy most új szakasz következik: jogszabály nemrég bevezette a hatósági vizsga intézményét. (Moral hazard: többen kivártak az utolsó pillanatig, tudván, hogy a hatóságok majd úgyis tesznek valamit.) A szerzési jutalékok magas szintje miatt egy életbiztosítási szerződés első néhány évében történő visszavásárlás esetén az ügyfél a befizetései töredékét kaphatja vissza. Új biztosítók jelentek meg az utóbbi időben a piacon, amely tény is hozzájárul a jutalékok magas szinten történő tartásához, illetve növekedéséhez. A közvetítés és a közvetítők fontossága folyamatosan növekszik. A legnagyobb közvetítői csoport nettó árbevétel alapján kb. a 9. legnagyobb biztosító lett volna tavaly (nettó árbevételét a díjbevétellel összehasonlítva). A legtöbb Európai Uniós országban nincs a független közvetítők díjazására szabály, de van olyan, ahol tiltják a biztosítók általi finanszírozásukat, s megint máshol indirekt módon korlátozzák a jutalékok ügyfélre terhelhetőségét. A közelmúlt sikerkonstrukciói, a unit-linked termékek, gyakran minimális biztosítási elemmel, illetve újabban hitelfedezetként felhasználva továbbra is az értékesítés zászlóshajói lesznek. Az életbiztosítókra nem hárul nagy felelősség a közvetített (befektetési) kockázatok befogadására, hiszen azokat nagyrészt az ügyfél viseli, így leginkább a megfelelő ügyfél-tájékoztatást követelik meg. A szektor hagyományos kockázatkezelő szerepe az életbiztosítások területén az utóbbi időben inkább kockázat-keletkeztető lett. A jutalékok szintje és struktúrája lehetne ügyfélbarátabb, leginkább fogyasztóvédelmi szempontból. Lépni kellene, de kinek, és mit?

A **nyugdíjpénztárak** több-kevesebb sikerrel működő önszabályozási mechanizmusát már Chiléből jött professzor is tanulmányozta Magyarországon. A nagy nyugdíjpénztárak ugyanis az 1998-as nyugdíjreform idejében megállapodtak, hogy nem fizetnek annak az ügynöknek, aki a másiktól hoz tagokat. A Gazdasági Versenyhivatal jóváhagyta ezt a megállapodást, s egy ideig működött is; elkerülték a nagyobb jutalékok használatát, a pénztártagok ide-oda mozgatását. Miután viszont a piac elsődleges felosztását megtörtént, egyre nehezebb lett az új ügyfelek megszerzése, egyre inkább egymástól kezdték elvenni a tagokat. A jutalékok pedig egyre magasabbra szöknek. Lépni kellene, de kinek és mit?

Az eddigiek alapján talán lehet látni, hogy a pénzügyi szektorban jelen lévő közvetítés megérett egy átfogó áttekintésre. Az értékesítésen a nyomás, a verseny nagy; mindig ki kell találni valamit, amit el lehet adni. Ez egyre bonyolultabb termékeket és összekapcsolásokat eredményez, amelyben még vannak tartalékok. Ennek a folyamatnak az is az eredménye, hogy az ügyfelek részére egyre átláthatatlanabb, bonyolultabb termékek jelennek meg, s az általuk viselt kockázat és a tudásuk közötti „gaap” tágul. Erre a

transzparencia önmagában nem lehet megoldás, hiszen attól, hogy több információ áll az ügyfél rendelkezésére, amit nem feltétlenül ért, még nem lesz jobb a helyzet. Képzés kell, oktatás, a pénzügyi kultúra fejlesztése (itt már vannak előrelépések, többek között az MNB, az Öngondoskodás Alapítvány és PSZÁF közreműködésével), illetve az ügyfél tudásának (lásd: Mifid!), életkörülményeinek megfelelő tanácsadás. Ez utóbbit egyre többen csinálják már a piacon, amire azért is nagy szükség van, mert a magyar ügyfelek átlagos adósságszolgálati rátája már az EU átlag fölött van. A kockázatok ügyfél-koncentrációja tehát összetett, és ügyfélközpontú megoldásokat kíván, amely a (független) pénzügyi tanácsadók szerepének további növekedését, szükségességét vetíti előre. Nagyon fontos, hogy a piacon működő ilyen tevékenységet végzők legjobb gyakorlata („best practise") általánosan elfogadott legyen.

Várható-e a piaci szereplők önszabályozása az ügynöki közvetítés területén? Vannak, akik egyértelmű nemmel válaszolnak általában a piaci önszabályozásra. Más területről véve a példát, neves aláírók (többek között: Jacques Delors, Jacques Santer, Helmut Schmidt, Lionel Jospin) küldtek levelet 2008. május 18-án José Manual Barroso-nak (www.telegraph.co.uk/money) a subrime válság tanulságairól, amiben ezt írják: *„This financial crises shows all too clearly that the financial industry is incapable of self-regulation."* Itthon vannak pozitív és negatív példák egyaránt. Az előbbire a jelenleg aláírás alatt lévő jen-hitelezési ajánlás említhető a Magyar Bankszövetség gondozásában.

Egy-egy kezdeményezés sikeressége mögött vélhetően az áll, hogy a piaci önszabályozás nem szereti a mennyiségi előírásokat, inkább csak a minőségieket, azokat fogadják meg igazán; talán, mert azok a versenynek a kevésbé fájó, sőt, a saját érdekkel leginkább összeegyeztethető aspektusát jelentik. Ott, ahol az önszabályozás elősegíti a piaci térnyerést, könnyen kialakítható, míg ott, ahol ez komoly üzleti érdekekkel ütközik, nem lehet az önszabályozásra várni.

Egy ilyen helyzetben, mi lehet a megoldás? Kinek kellene lépnie és mit? A döntéselméletből egy nagyon hasonló helyzetet hívhatunk segítségül. Mérő László egyszerűen csak **vezérürü-játéknak** nevezte ezt el.

Az alaphelyzet szerint két jól nevelt ember ér egyszerre az ajtóhoz, amin ki szeretnének menni. Az ő értékrendjük szerint az a játék vesztese, aki először megy ki az ajtón, hiszen akkor udvariatlannak tűnik a másik szemében. A versengés azt jelenti, el kell érniük, hogy a másik menjen ki elsőként az ajtón. A kooperáció szerint valamelyikük vállalja a másik megvetését és elsőként megy ki az ajtón. A játék megoldása mégis a kooperáció, hiszen a versengés fenntartása esetén egyikük sem jut ki az ajtón keresztül. A piaci önkorlátozáshoz, önszabályozáshoz képest annyi különbség van az elméleti példához képest, hogy a piac nem feltétlenül akar „kimenni az ajtón", hiszen aki elsőként, önként változtat, az piaci hátránnyal, piacvesztéssel néz szembe, miközben a többiek (talán csak átmenetileg) nyernek, sőt még neheztelhetnek is a változtatóra. A különbség áthidalását az segítheti elő, ha a szabályozók enyhe nyomást fejtenek ki a szereplőkre, esetleg ajánlást adnak ki, jogszabályokat emlegetnek, amire azt mondják a piaci szereplők, hogy inkább mi szabályozzuk magunkat.

Az első lépést a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (Felügyelet) megteszi ebbe az irányba. A napokban elindult ugyanis, s várhatóan az év végén zárul le az a felmérés, amely a magyar közvetítői szegmenst, minden szektorban (hitelintézet, biztosító, befektetési alap, nyugdíjpénztár), górcső alá veszi. A módszerek között van elemzés, nemzetközi összehasonlítás, közvélemény-kutatás, de próbavásárlás is. A Felügyelet megnézi az ügyfél-tájékoztatás folyamatát és tartalmát, a szükséges személyi-szakmai-tárgyi feltételek meglétét (ideértve a jogszabályi környezetet), az érdekeltségi rendszereket, a jutalékstruktúrákat és a felelősségi viszonyokat. Ennek a felmérésnek a végén pontos választ kell kapnunk arra, hogy kell-e lépni és mit. A nyitott kérdés az marad, hogy kinek. Ahol szükséges, a Felügyelet saját eszköztárával (ajánlások, fogyasztóvédelmi kampányok, jogszabály-javaslatok tb.) bizonyosan cselekedni fog, de bízom abban, hogy a piac, vagy legalábbis a piac nagy része, támogatja majd a kezdeményezéseket. Talán az önszabályozás eszköze is előkerül, ugyanis a piac jelentős részének, mind a megbízó szervezeteknek, mind a közvetítőknek, is érdeke a stabil, kiszámítható működési környezet, az egységes minőségi feltételek melletti üzletelés, s ezáltal minél több elégedett ügyfél.

Erdős Mihály
Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete

NEMZETKÖZI KITEKINTŐ

IAIS KONFERENCIA BUDAPESTEN 2008 OKTÓBERÉBEN

Az IAIS következő éves konferenciáját Budapesten tartja 2008 októberében.

AZ IAIS-ról

A biztosításfelügyelők 1994-ben alapított Szövetsége közel 140 ország (mintegy 190 jogrendjének) biztosításszabályozóit és –felügyelőit képviseli. Ezen kívül több mint 120 biztosítási szakember, biztosító, viszontbiztosító és szakmai szövetség vesz részt munkájában megfigyelőként. Az IAIS globális biztosítási elveket, standardokat és útmutatásokat ad ki, képzést és támogatást nyújt biztosításfelügyelettel kapcsolatos kérdésekben, továbbá találkozókat és szemináriumokat szervez biztosításfelügyelők részére. Az IAIS szorosan együttműködik más nemzetközi intézményekkel a pénzügyi stabilitás előmozdítása érdekében.

[IAIS 2008 Budapest konferencia honlapja]

JOGI IRÁNYTŰ

PÉNZPIACI ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Pénzpiaci állásfoglalások

TŐKEPIACI ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Tőkepiaci állásfoglalások

PÉNZTÁRI ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Pénztári állásfoglalások

BIZTOSÍTÁSI ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Biztosítási állásfoglalások

A PSZÁF Hírlevéllel, a benne szereplő információkkal kapcsolatos kérdésével, észrevételével
keresse Binder István sajtószóvivőt a 489-9235-os telefonszámon
vagy a binder.istvan@pszaf.hu elektronikus postacímen.
Amennyiben szeretné, hogy hírlevelünk minden hónapban automatikusan megérkezzen az Ön e-mail címére,
jelezze a Hírlevél szerkesztőségének
a hirlevel@pszaf.hu elektronikus postacímen.
Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
© Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete